

İran ve Nükleer Programından Geri Adım Atması!

İran'ın nükleer programı konusundaki katı tutumundan geri adım atması, ABD'nin kendisine karşı askeri operasyon tehditleriyle aynı zamana denk gelmektedir. Zira İran Dışişleri Bakanı Abbas Arakçi, ülkesinin hiçbir koşulda nükleer silah araştırma, üretme ya da sahip olma çabasında olmayacağını söyledi. 2015'te üzerinde mutabık kalınan nükleer anlaşmanın imzalanmasından on yıl sonra -ve ABD'nin tek taraflı olarak anlaşmadan çekilmesinden yedi yıl sonra- İran'ın şu ana kadar bu taahhüdü ihlal ettiğine dair hala en ufak bir kanıtın olmadığı gözlemlenmektedir. Bu ise kısa bir süre önce bu konuyu tam anlamıyla itiraf eden ABD Ulusal İstihbarat Direktörü Tulsi Gabbard tarafından da teyit edildiği gibi geçmişte de diplomatik etkileşimin İran'ın tek seçeneği olduğu, şu ana kadar etkinliğinin devam ettiği ve gelecekte de devam edeceği ve askeri çözüm bir yana, askeri seçenek diye de bir şey olmadığını herkes tarafından açıkça görüldüğü ifade edilmiştir. Yaklaşık bir ay önce de İran'dan benzer açıklamalar gelmiş ve İran hiçbir koşulda nükleer silah elde etmek istemediğini teyit etmişti. Ancak bu konuda daha önceki açıklamalar daha keskin ve uç noktadaydı; çünkü İran'ın nükleer dosyası yerel, bölgesel ve uluslararası boyutlarıyla Amerika'nın İran ile ilgili politikasının önemli bir parçası, hatta Amerikan stratejisinde bölgesel ve uluslararası boyutlar kazanacak olan diğer konularla da örtüşmektedir. Bu nedenle 2015'te anlaşmanın imzalanmasından, 2018'de ondan geri çekilmesinden ve bugün olduğu gibi yeniden anlaşmaya geri dönmek için müzakere politikasından bu yana Amerika'nın politikasındaki yeni verilere göre bu hususla ilgili sağa sola sendelediğini görmekteyiz. İran'ın nükleer programına ilişkin stratejik vizyonunu incelediğimizde, politikasının bu dosyayı çözmekten ziyade yönetmeye daha yakın olduğu gibi bu vizyonun İslami ve uluslararası bölgedeki bölgesel stratejisinden hiçbir şekilde ayrı olmadığını görürüz.

Ancak Amerika'daki iç bölünme, İran'ın nükleer programını güçlü bir şekilde etkiledi. Zira Trump yönetiminin ilk dönemi, Amerika'daki bölünmenin tehlikeli bir sınıra ulaştığı bir dönem oldu. Nitekim başkan Trump, o vakit selefi Obama'nın İran'ın nükleer programına ilişkin politikasına saldırdı. Bu yüzden 2018'de nükleer anlaşmadan çıkmasının yanı sıra İran'a karşı maksimum yaptırımlar açıkladı ve Yahudi varlığının İran'a daha çok zarar vermesinin önünü açtı. Zira Yahudi varlığı kibirli davranıyordu. Bu yüzden Ocak 2020 yılının başında Devrim Muhafızları Kudüs Gücü Komutanı Kasım Süleymani'yi öldürerek İran'ı küçük düşürmüştür. Çünkü Cumhuriyetçi Trump yönetimi, Demokrat Obama yönetiminin aksine Netanyahu liderliğindeki Yahudi varlığıyla tam bir uyum içindeydi ve hala da öyledir. İşte bu yüzden Yahudi varlığı, İranlı nükleer bilim adamları ve uzmanlara yönelik çok sayıda suikastın yanı sıra ister Natanz tesisine sabotaj gibi doğrudan nükleer hedefler olsun, ister İran'dan hassas nükleer belgelerin çalınması gibi dolaylı hedefler olsun, İran hedeflerini vurmaya ısrarla devam etmiştir.

İran nükleer bomba üretme kapasitesine sahip olmasına rağmen ancak bunu yapmamıştır; zira 6 Aralık 2024 tarihinde yayınlanan yeni bir ABD istihbarat raporunda, İran'ın uranyum stoklarını zenginleştirmesi halinde 12'den fazla nükleer bomba üretme kapasitesine sahip olduğu ancak henüz böyle bir silah üretme kararı almadığı belirtilmiştir. Aynı rapora göre, İran'ın %20 ve %60 zenginleştirilmiş uranyum stoklarıyla, istediği takdirde hızla silah kalitesinde plütonyum üretme kabiliyetinin yanı sıra bölgedeki en büyük balistik füze stokuna sahip olduğu ve bunlardan bazılarının işgalci Yahudi varlığına saldırmak için kullanıldığı kabul edilmekte ancak ne yazık ki İngiliz silahlı kuvvetleri komutanı Antony Radakin'in nitelendirdiği gibi Yahudilerin yanıtı, İran'ın balistik füze üretme kapasitesini bir yıl boyunca yok etmek olmuştur.

İran'ın nükleer silah elde etmek için birçok fırsatı oldu ve askeri uzmanlar İran'ın 2024 yılı sonuna kadar nükleer güç ilan etmesinin hala net bir olasılık olduğunu açıklarken, Amerika'nın siyasi geleceği de yoğun çekişmeli bir başkanlık seçiminin ortasında belirsizliğini korumaktadır. Fox News Digital'in açıklamalarına göre The Heritage Foundation'ın dış politika ve savunma politikaları çalışmalarından sorumlu başkan yardımcısı James Carafano şöyle demiştir: “Ben bunun gerçek bir seçenek olduğunu düşünüyorum... Eğer İranlıların yerinde olsam ve bunu yapmam gerekseydi bunu şimdi yapardım; çünkü Başkan Biden hiçbir şey yapmayacak.” Biden yönetimi, Dışişleri Bakanlığı sözcüsünün Fox News Digital'a yaptığı açıklamada şu sözleriyle yanıtı verdi: “Biz, İran'ın nükleer silah elde etmesine izin vermemeye bağlı kalıyoruz ve bu sonucu sağlamak için ulusal gücümüzün tüm unsurlarını kullanmaya da hazırız.”

İran'ın nükleer silaha sahip olması konusunda bu kadar ileri geri konuşulurken, peki İran nükleer bir güç olabilir mi? Evet, dış politikasını Amerika'ya bağlamamış olsaydı ve sonra önemli bir güç haline gelseydi olabilirdi. Ancak İran'ın Amerika'nın yörüngesinde dönmek için kendisini onun politikasına bağlaması onu böyle olmaktan çıkarmakta ve bu şekilde devam etmektedir; çünkü İran'ın yönetici eliti, ondan hiçbir şekilde kopmayacak şekilde Amerikan politikasına bağlı kalmaya devam etmektedir; bu yüzden nükleer anlaşmayı kontrol etmek yerine, bunu Viyana görüşmelerine, yani Amerika'nın onayına bağlamıştır. Zira Independent Arabic gazetesinin 13/6/2022 tarihli haberine göre, İran Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Said Hatibzade bir basın toplantısında şunları söylemiştir: “Viyana'da anlaşmaya varılması halinde İran'ın aldığı tüm tedbirler teknik olarak geri alınabilir.” Bu nedenle iç ve dış politikasında İslam'ı hakim kılmadıkça ve Amerika ile ilişkilerini geri dönülmez bir şekilde kesmedikçe İran'da köklü bir değişim pek olası değildir. Mevcut İranlı siyasetçilerin bunu yapmaları pek olası olmamasına rağmen bunu söylüyoruz ancak: **مَعْذِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ** “**Rabbinize bir mazeret beyan edelim diye bir de sakınırlar ümidiyle (öğüt veriyoruz).**” [A'raf 164]

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Abdullah el-Kadi – Yemen